שרה'לע

אינטערעסאנטער און שפאנענ־
דער ראמאן פון אידישען לעבען
באארבייט פאר דעם
„אידישען זשורנאל"
פון י"ם

(סוף)

ווי גבריאל האט נים געוואלט ארופ־פאהרען אין די גאסען פון גרייז, האט ער דאך געמוזט צוליעב טאן דעם אלטען בירגער מייסטער, ווייל ער האט גע־וואוסט, ווי דער אלטער שימעל ליעבט און שעצט זיין איידים, דאקטאר לעווי.

דעם אנדערען טאג, ווען די פאמי־ליע לעווי און נייהאף האבען זיך געזעצט צום מיטאג, איז צוגעפאהרען צו דאקטאר לעווי'ס וואוינונג א פירשטליכע קארעטע מיט פיער פערד.

פון דער קארעטע זענען ארויסגע־גאנגען א שעהנער הויכער יונגערמאן און א שעהנע יונגע האמע. א הויף לאקעי האט אנגעקלאפט אין דער טיר און האט געמעלדעט:

— זיין גרויסקייט, גראף גווידא פון האהענשטיפען און איהר האהייט פרינ־צעסין סעסיליע דע קאסעלמארע...

דאקטאר לעווי און שרה'לע זענען ביי אנטקעגען געגאנגען, האבען זיי אריינגעפיהרט אין צימער און שרה'לע האט פארגעשטעלט פאך זיי איהר פא־משר, איהר שטיף מוטער און איהר ברו־דער אין שוועסטער.

גראף גווידא האט זיך סאלד צורעדט מיט גבריאל'ן און האט איהם ליעב באר־קומען. ער האט געהאט וואס צו ריידען מיט איהם.

פרינצעסין סעסיליע האט דער־צעהלט שרה'לען, אז דער פירשט האט געמאכט גראף גווידא פאר זיין איינציגען יורש פון דעם פירשטענטום גרייץ, מיט דער באדינגונג, אז ער זאל איהר הייראי־טען.

זיי זענען יעצט עפענטליך פאר־לאבט און דער פירשט האט עס שוין גע־מאלדען אין בערלין.

ווען דער פירשט וועט זיך פיהלען אביסעל בעסער, וועט זיין די חתונה.

— מיר האבען געבעטען, אז די חתונה זאל זיין שטילערהייט, אהן פיעל צערעמאניעס, אהן א גרויסען פאראד, — האט סעסיליע ווייטער דערצעהלט. — דער פירשט אבער וויל עס נים, ער האפט זאנאר אז קעניג פרידריך ווילהעלם דער דריטער זאל זיין אויף אונזער חתונה.

— פארוואס נים? — האט שרה'לע געענטפערט, אויף דער חתונה פון דעם פירשט פון גרייץ דארף זיין דער קעניג און אלע דייטשע פירשטען.

פלוצלונג האט זיך מארקוס לעווי איינגעבויגען צו זיין פרוי און האט איהר געזאגט עטליכע ווערטער שטילערהייט.

— די האסט רעכט, מיין ליעבער מאן, — האט שרה'לע געענטפערט.

ווען גראף גווידא און פרינצעסין סעסיליע האבען געוואלט אוועקפאהרען צוריק אין שלאס, האט שרה'לע געזאגט צו זיי:

— מיינע טייערע און ליעבע פריינט, איינענטליך וואלט איך געדארפט זאגען: אייער גרויסקייט אדער אייער האהייט, —

— ניין! — האט איהר גראף גווי־דא אונטערבראכען, — מיר זענען גע־טרייע פריינט, — געדענקט איהר, מא־דאם לעווי, ווי איהר האט מיר אמאל געזאגט: אייער פריינדין ביז אין טויט?

— איך געדענק עס און איך האלט אייך ביים וואר.

— אלזא, מיינע ליעבע און טייערע פריינט: איך בעט אייך היינט אוועגט צו מיר. איך מאך היינט אן אוועגט פאר אלע מיינע ליעבע פריינט און איך האף, אז איהר וועט אויך זיין צווישען זיי.

— מיט פארגעניגען! — האט גראף גווידא אויסגערופען.

— מיט פארגעניגען! — האט סע־סיליע מיטגעשטימט...

דעם געלבען אוועגט זענען זיך צו־נויפגעקומען אין דאקטאר לעווי'ס וואוי־נונג אלע זייערע אלטע באקאנטע. א גרויסער טיש איז געווען געדעקט און ארום איהם זענען געזעסען זימאן פראנק, גראף גווידא, דאקטאר בערגמאן, אפטיי־קער שאכטעל און יאזעף ארענשטיין.

דער טיש איז געווען געדעקט מיט אלערליי שפייזען און מיט אלערליי ווייר־נען. זייט שרה'לע האט געהייראט איז דאס געווען דער ערשטער אוועגט, דער ערשטער באל, וואס זי האט געמאכט.

זימאן פראנק האט זיך באקאנט מיט גבריאל'ן און מיט זיין פרוי, אלע גוטע פריינט פון דאקטאר לעווי. האבען שוין באזוכט דעם געהיימראט, און מארקוס לעווי האט דערצעהלט זיין שווער, וואס דערער פון זיי האט געטאן פאר איהם, ווען ער איז געווען אן ארימער לעהרער אין גרייץ, און האט זיך פארבאר־ייטעט צום עזאמען אריינצוטרעטען אין דעם איכיווערזיטעט.

זימאן פראנק האט געטאן פאר איהם מעהר פון אלעמען, זימאן פראנ'ס זוהן האט איהם געגעבען לעקציעס, און ווען מארקוס לעווי איז געפאהרען קיין בער־לין שטודירען, האט זימאן פראנק איהם מיטגעגעבען רעקאמענדאציאנס בריעף צו זיינע פריינט, און א בריעף צום באנקיר פרידערלאנד, ער זאל געבען דעם סטודענט מארקוס לעווי געלט אויף זימאן פראנק'ס רעכנונג.

גבריאל האט דערקענט אין זימאן פראנק א העכסט געבילדעטען, ערלעכן מענשען און ער איז איהם זעהר דאנקבאר געווען, וואס ער האט געהאלפען אין געשטיצט דעם סטודענט מארקוס לעווי.

ביים עסען האט מען געהאלטען רע־דעס, און זימאן פראנק האט ארויסגע־נומען פון קעשענע א בוך, גראף גווידא האט עס באלד דערקענט.

— דאס איז ווייבער אייער שפינאז־זא? — האט ער געפרעגט.

— יא, דאס איז מיין בעסט, גע־ליעבט בוך פון ברוך שפינאזא, — האט זימאן פראנק געענטפערט.

— און וואס זוילט איהר טאן מיט איהם ביי אונזער פרעהליכען טיש?

— איך וויל, אז אונזער גרויסער ברוך שפינאזא זאל אונז האלטען א רע־דע, — האט זימאן פראנק געענטפערט.

ער האט געעפענט דאס בוך. אלע זענען געווארען אויפמערקזאם.

זימאן פראנק האט אנגעהויבען צו לעזען.

„צווישען די פארשיעדענע רעליגיעס און אלערליי מיינונגען איבער גאט און מענש, לעבט א שטילע געמיינדע, א וועג־ניג באקאנטע סעקטע, וועלכע פאראייי־גיגט אין זיך אלע רעליגיאנען און אלע מיינונגען.

„איהר הייליגע תורה איז נאט און די נאטור, איהר רעליגיאן איז ליעבע: איהר גאטעס־דיענסט איז ווארהייט און גערעכטיגקייט; איהרע גייסטליכע יעצען די גרייסע צייסטער, די לעהרער פון אלע מענשען; איהר ציעל איז גליק און צו־פרידענהייט פון אלע מענשען; איהר האפנונג איז פארשריט און ציוויליזא־ציע".

— די קליינע רעדע פון דעם גרוי־סען גייסט ברוך שפינאזא איז געווען פאר אונז, האט זימאן פראנק געזאגט, איך וויל נאר באמערקען מיט שטאלץ, אז אלע אנווענדע געהערען צו דיזער שטי־לער געמיינדע פון ברוך שפינאזא.

— אויך איך וועל פון יעצט אן גע־הערען צו דיזער שטילער געמיינדע, — האט אולריקא געזאגט שטילערהייט צו איהר מאן, — איך וועל אויך לערנען מיינע קינדער, זיי זאלען געהערען צו דיזער געמיינדע.

— יא, מיין טייערע! — האט גבריאל געענטפערט, — לאמיר זעהן אז אונזערע קינדער זאלען זיין גוטע און ערלעכע מענ־שען.

ענדע

BASEBALL

צוריק אין דער היים

דזשורסי סיטי סעריעס

מאנטאג — 1 גיים — 3.30
דינסטאג — 1 גיים — 3.30
מיטוואך — 2 גיימס — 2 און 4
3,000 פלעצער איסט ענד אינ'ם גרענד סטענד, 50 סענט.

צעהן מוזיק בענדס היינט אוועגט אין סאניסייד

די טאראנטא מיוזיקעל פראטעקטיוו אסאסיאיישאן האט צוגעשטעלט צעהן אויסגעצייכענטע מיוזיק בענדס וועלכע וועלען שפיעלען היינט אוועגט אין סא־ניסייד. די פאנצערטען וועלען געגעבען ווערען אומזיסט און יעדער איינער וועט קענען גאנץ פריי הנאה האבען פון די שעהנע מיוזיק.

דאס איז אגב נים דאס ערשטע מאל וואס די מיוזיקעל פראטעקטיוו אסאסי־איישאן גיט פרייווילינ אזעלכע קאנצערי־טען. יעדען שבת און זונטאג אין פאר־לויף פון די ווינטער מאנאטען גיט די אסאסיאיישאן אן ארקעסטער אין דעם קריסטי סטריט האספיטאל, און אין אנ־דערע האספיטעלער אויך, אויב עס איז נויטיג.

פלאמבינג, היטינג ריפעיירינג

באלווענייט אייזען און פוירנס יעדביט. „עסטימייטס פריי.

Hayden & Co.

מעלעפאן טרינימי 3758

עלעקטרישען

הויז ווייערינג און ריפעיירינג, עסטי־מעטס. קיין דושאב צו גרויס אדער צו קליין. קיין שאדען צו די דעקאר ראציעס כיים פיקסען.

דזש. דזשייקאבסאן

מעלעפאן טרינימי W 0089
189 בעלווארדס עוועניו

— דער —

קאנסטיטוציאנעלער קריזיס

די קאנסטיטוציאנעלע „אישו" איז ניט מעהר ווי א פאליטישע פוסטע פראזע, וואס איז אויסגעזאגט צו אפציהען די אויפמערקזאמקייט פון דער קינג רעגיערונגס אדמינים־טראציע פון דעם קאסטאם דעפארטמענט, אויף וועלכער אישו זי איז מיאום גע־שלאגען געווארען אין פארלאמענט.

אט זענען די וויכטיגסטע פאקטען:

1 אין סעפטעמבער 1925, האט זיין עקסעלענץ לארד בינג באוויליגט צו אויפלעזען די קינג רעגיערונג איף דער רעפרעזענטאציע אז עס מוז איהר געגעבען ווערען א געלעגענהייט צו פארזיכערען זיך מיט א פולשטענדי־גער ארבייטס מאיאריטעט. אין ריטשמאנד היל האט מר. קינג ער־קלערט אז אויב ער וועט אזא מאיאריטעט ניט קריגען באקומען וועט ער די רעגיערונג ניט אנפיהרען.

2 אין דעם אלטען פארלאמענט וואס איז אויפגעלעזט געווארען זענען גע־ווען 234 מעמבערס. פון וועלכע 117 זענען געווען ליבעראלען, 66 פרא־גרעסיוען און אינדעפענדענט אין 51 זענען געווען קאנסערוואטיוען.

3 אין דעם נייעם פארלאמענט, וואס איז ערוועהלט געווארען אין אקטא־בער, 1925 האט מר. מיהען געהאט די גרעסטע גרופע — כמעט א העלפט פון דער גאנצער פארלאמענט מיטגלידערשאפט. פון 245 סיטס האבען די קאנסערוואטיוען געהאט 116, די ליבעראלען 101, די פראגרעסיוען 24, ארבייטער 2, און אינדעפענדענט 2.

4 אנשטאט אבער צו העזיגירען, אזוי ווי ער האט געדארפט טאן ליט דעם אופן ווי אזוי די אויפלעזונג איז איהם באוויליגט געווארען, האט מר. קינג פארלאנגט אין עס איז איהם ערלויבט געווארען צו אנפיהרען די רעגיערונג איף דער פארזיכערונג אז ער וועט איבערלאזען דעם גורל פון זיין אדמיניסטראציע צום פארלאמענט אליין.

5 פרייטאג, דעם 25-טען יוני, זענען דריי באזונדערע פארשלאגען פון, אזוי געדרופענע אינדעפענדענטס, אויף וועלכע די קינג רעגיערונג האט ארויסגעזייזען איהר לעצטע ביסעל כחות, ענטשיידעט געשלאגען געווא־רען אין א פארשלאג צו טאדלען דער רעגיערונג, צו וועלכען די פריהע־דיגע אמענדמענטס זעהען אמענדירט געווארען, האט נאך געדארפט באר־שלאסען ווערען אין פארלאמענט ווען מר. קינג האט מאנטאג, יוני 28-טען פארלאנגט פון זיין עקסעלענץ צו אויפלעזען דער רעגיערונג.

6 כדי צו באוויליגען מר. קינג'ן אן אויפלעזונג אונטער אזעלכע אומשטענ־דען וואלט געווען א דירעקטע אפפלייקענונג פון דער פארלאמענטארישער רעכט צו אפשטימען וועגען דער טאדלונג וואס איז ניט ענטשיידעט געווארען.

7 נאך מר. קינגס רעזיגנאציע, האט דער פארלאמענט דורך א מאיאריטעט פון 10, אנגענומען א דירעקטען „וואונ" וואס טאדלט דער קינג רע־גיערונג און ערקלערט איהר ניט פאסיג אין ניט צוטרויליך.

8 מר. קינג האט זיך אנטזאגט צו נאכפאלגען דעם ענגלישען פרעצעדענט אין צוזאמענארבייטען מיט דער נייער אדמיניסטראציע צו פארענדיגען די סעסיע, איז דאריבער ניט געבליבען פאר מר. מיהען קיין אנדער זאך, ווי צו פארלאנגען אן אויפלעזונג.

9 מר. מיהען האט געהאנדעלט פונקט אזוי ווי סער ווילפריד לאוריער אין 1911, ווען ער האט געזעהען אז ער קען ניט אנפיהרען די רעגיערונג האט ער תיכף אויפגעלעזט דעם פארלאמענט.

10 אויב זיין עקסעלענץ וואלט צוריקגעגעבען מר. קינג די מעגליכקייט צו פיהרען די רעגיערונג וואלט ער עס געטאן אין דעם סאמע פנים פון דער פארלאמענטארישער טאדלונגס אפשטימונג.

11 ליט מר. קינגס אויסטייטשונג פון דער קאנסטיטוציע דארף א פרעמיער קיינמאל ניט רעזיגנירען, נאר ער דארף פארלאנגען אין אויפלעזונג נאך דער אנדערער, טראץ דעם אורטייל פון פארלאמענט אדער די זועהלער, און דער באוועגונגער דזשענעראל מוז בלויז אנגעהמען זיין עצה.

דאס איז די געשיכטע. עס האט ניט קיינע פארטייטשונגען — עס רעדט פאר זיך אליין!

די קאנסערוואטיווע פארטיי שטעהט פעסט אויפ'ן פעלז פון א פעסטער ענגלישער קאנסטיטוציאנעלער פראקטיק, די אויפהאלטונג פון דער ענגלישער פארבינדונג, און דאסרעכט פון קענעדע צו גענייסען די ברכה פון א סטאביל־ער רעגיערונג.

שטימט קאנסערוואטיוו

און פארמיידט נאך וואהלען!

Liberal-Conservative Victory Committee, 36 King Street East, Toronto 2